

FOTO ROMAN ŠPIČ

Pod katero zvezdo že?

Razpoznavnost Morda še nimamo pravih simbolov in bi morali razmisliti o novih, ki bi nas združili

Pravkar je iz Evrope odpadla ena rumena zvezda, Velika Britanija. Verjamem, da bi lahko bila vizija bolj uravnotežene Evrope gruča pokrajini. Tako bi lažje sprejeli tudi pričakovane odcepitve Škotske, Baskije ... To je protistrup za velike nacionalizme. Rimsko načelo »deli in vladaj« bi moralo delovati. Težava je, da je Evropa premalo odločna, prepočasna, okorna in nima dobrih, odločnih voditeljev, je samo klobčič zamotanih birokratov, ki so zelo srečni z visokimi plačili.

Tudi Nato je štirikraka zvezda, ki lahko namesto sedanjih velikih in manjših držav poveže tudi samo manjše dežele.

Včasih so Slovence vzgajali za hlapce, lipčance pa za dvor.

Rdeča petokraka zvezda ni bila naš izum, bila je prav tako prevzeta, kot je Hitler prevzel iz starih azijskih simbolov. Ne trdim, da je treba popolnoma pozabiti na zvezdo, kot smo v obeh Jugoslavijah morali pozabiti na avstro-ogrske simbole in slovenske žrtve na soški fronti. Nikakor pa nima smisla na vse proslave nositi vseh simbolov od neandertalcev naprej. Zato obstajajo vojaške igre za navdušence in turiste. Toda skrajni čas je, da se sprejmejo tudi slabe in dobre plati iste zvezde, ker žive priče nenehno odhajajo in kasnejše generacije ne bodo ločevale med niansami rdeče.

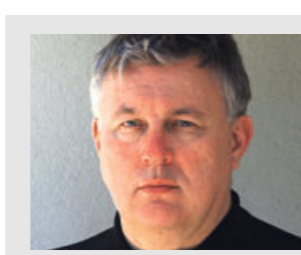
Želel bi si tudi, da bi v Sloveniji s proslav pospravili v muzeje in na boljšak vse rdeče zvezde. Če jim je zvezde uspelo »popacati« v Rusiji, bi tudi mi lahko šli s časom naprej. »Našo« rdečo zvezdo smo dojemali mal-

ce drugače kot rusko ali kitajsko. Slovenska rdeča zvezda ima svetlo in temno stran, in že zato je ne bi smeli več uporabljati in jo moramo zamenjati z novimi skupnimi simboli. Zvezda »povratnica«, ki se pojavlja, recimo, v Kopru na delavskem protestu, daje videz, kot da se je vrnila JLA ali pa da v 25 letih nismo zaslužili za nove zastave. Kot čisto izzivanje, ki ga kljub sprejeti zakonodaji nihče ne sankcionira.

Ikone so se zamenjale, nadgradite simbole. ☺
Je res tako težko po 25 letih »prehodnega obdobja« vse prepire o »naših« zvezdah za vedno pregnati? Papiri, starejši od 25 let, sodijo v muzej moderne zgodovine, kjer jih željno čaka zastava, ki smo jo sneli na dan osamosvojitve. Z vsemi častmi in brez zamer. To je najmanj, kar lahko storimo, kot prvi korak k spravi. Drugi korak pa bi lahko bil, da bi se kakšen politik kdaj spozabil in bi Pahor na primer prišel na Janševo proslavo, pogledat njegove »miške«. Ali pa bi Janša prišel na državno proslavo, kjer bi dobil skupaj s Kučanom kakšno medalo, za kaj natančno bi jih dobila, pa bi tudi že bil čas, da se dogovorita.

Kakor koli gledamo in primerjamo razhod in Češkoslovaškem in v Jugoslaviji, smo imeli zelo veliko srečo, ki pa je, žal, še ne znamo kovati.

Morda Slovenija še nima pravih lastnih simbolov in bi morali razmisliti tudi o novih, ki bi nas združili. Če bi danes razmišljali, kaj nas najbolj opiše, bi bil lahko naš simbol, ki bi asociiral na strupeno prepričanje, tajkune, skrite zaklade na tropskih otokih, še vedno razmetane kosti po domovini – črna gusarska zastava.

GOSTUJOČE PERO

Andrej Čufer
u. d. i. a. MBA

Zelo so mi všeč nacionalni simboli Švice, Švedske, Finske, Danske, Kanade in Japonske.

Predvsem me očarajo njihova prepoznavnost, lepo grafično oblikovanje, zmerna in dosledna raba tako v obliki, proporcijah kot v barvni reprodukciji. Pri nas ima vsak grb drugače celjske zvezdice.

Tri šestkrake celjske zvezde so morda naše preklestvo, ker ne vemo, kateri zvezdi bi sledili in pod katero zvezdo bi imeli proslavo. Naš Triglav je razpoznaven simbol, a grb morda preveč spominja na znak OF, ki nam je bil

Nikakor nima smisla na vse proslave nositi vseh simbolov od neandertalcev naprej.

v šolah prikazan kot zgodba združevanja, v resnici pa je bil temeljni kamen obračunavanja. Triglav je kamen, kjer so se že osvajali njegove vrha delili na ene in druge.

Slovinci nikoli nismo dobro prenašali »boljših« v lastnih vrstah in smo jih raje posthumno častili. Tako se je godilo Prešernu, Cankarju, Maistru, Reslju ... Danes smo navdušeni tudi nad uspešnimi podjetniki, a potrebovali bi jih še veliko več. Nikolo Teslo so žandar-

ji v Mariboru »nabunkali« in vrgli v zapor; morda bi danes lahko imeli imponozant sedež korporacije z imenom General Electric ali Westinghouse kar v Mariboru. Akrapovič mlajši je uspešen, malo pa jih še ve, da so ljubljanski davkarji njegovemu danes že pokojnemu očetu toliko časa »težili življenje« in mu omejevali razvoj, da se je bil prisiljen preseliti v hrvaško Istro v Buj, da je lahko v miru razvil svoje zamisli in dajal delo in kruh ljudem, ki so si želeli delati. Zgodba se ponavlja tudi pri Pipistrelu, ki delno beži v Italijo.

Lepo je, če je narod ponosen na svoje simbole in svoje junake. Seveda v mejah normale in ob svojem času. Vprašanje je, ali je smiselno postavljati velike in drage spomenike Aleksandru Velikemu po 2300 letih in s tem jeziti sosednje države.

Zanima me, kdaj bo čas, ko bomo spet postavili kakšen lep spomenik in si ne bomo pri tem pulili muz ali tipk. To se je dogajalo tako pri Prešernovem spomeniku kot pri Avsenikovem »krožišču«. Če je res, da ima vsak svojih 15 minut slave, potem je Janez Janša že imel svoje minute na Roški. Težava pa nastane, ker ima še štiri imenske plagatorje. Tako smo lahko v dilemi, ali in kje se bo komu postavil kakšen spomenik za zasluge za osamosvojitve, Morda zavrana generala Maistra, ob Kardelju ob skupščini ali pred Tršarjevo »pištolo«. Janez

je v bistvu samo dobro odigral svojo ključno vlogo, kar so zapisali v dokumentu, ki ga je odkril Ivan Borštnar. Morda mu bodo namenili vsaj Borštnikov prstan.

Morda pa so vsi naši politiki končno le dobili svoj prostor, kjer so vse zbrali na enem mestu. Res je ta čas še vedno čas krize, in ni za bron. Največje so vozili z vojaškim helikopterjem, ki je običaj za tako velike zverne. Lokacija je eminentna kot v igri monopoli, elitni slovenski kraj. Ampak delati bodo samo zmedo, kot običajno, in zelo nevarni bodo, če ne drugače, za mimovozeče turiste, ki se bodo ozirali na dinozavre namesto na ovinke in mostove ob novem »Dino Parku« pred Bledom.

Novi časi, novi simboli

Nisem navdušen nad pompoznim čaščenjem simbolov, ki pod krinko zastave skrivajo nacionalizme, barbarstvo in zavojevanje. Morda je po petindvajsetih letih še enkrat vredno premisliti naše simbole. Mislim, da je prišel čas, ko bi lahko izbrali kaj bolj futurističnega in prepoznavnega.

Na primer »grafen« ali »grafitne nanocevke« – vse je lepo v šestkotnikih, spominja na čebulje satovje in je hkrati tehnologija prihodnosti. »Pridni kot čebule in najboljši z najnovjšo nanotehnologijo.« Pa že zdaj smo dobri s karbonskimi vlakni, naj bo to resonančna cev motorja, električno letalo ali najdražji slovenski izdelek jahta.

Nekoč nas je obdajalo 30 kilometrov bodeče žice, zdaj pa verjetno vsaj 240 kilometrov bodeče in kakšnih deset kilometrov panelne ograje; trendi so tako očitni, da se moramo zamisliti in stopiti skupaj, ker tako ne gre več. Preveč najboljših mladih mora v svet.

POVEZANE VSEBINE
delo.si/mnenja

Praksa relativnosti

Štiri leta po petmilijardni bančni sanaciji je zadeva brez jasnega epiloga. Še več, tako imenovana Boletova študija vzbuja dvom o realni globini bančne luknje. Hkrati se po več deset vloženih kazenskih ovadbah zoper nekdanje bančnike ni zgodilo veliko. Sodna praksa še ni uveljavljena in vse bolj jasno postaja, kako težko je dokazljivo (domnevno) kaznivo početje v bančništvu. Medijskega pompa ob primerih slabe bančne prakse je bilo veliko, temu primerna so bila tudi pričakovanja javnosti glede kaznovanja krivcev zanj.

Suzana Kos
o neuspešnih kazenskih ovadbah

In kje smo zdaj? Prav daleč nismo prišli. Zaradi odgovornosti za bančno luknjo ni bil (pravnomnočno) obsojen še noben bankir. In ne samo to. Primeri padajo drug za drugim, na sodiščih ali pa celo še pred začetkom sodnih obravnav. Padajo celo kazenske ovadbe, ki jih je spisal sam regulator, to je Banka Slovenije. Prav potihno je te dni na smetišče zgodovine na primer romala ovadba Banke Slovenije proti nekdanjim vodilnim Gorenjske banke. Zdjaj tišina, leta 2014 pa smo mediji obsežno poročali, da je nekdanja uprava

Padajo celo kazenske ovadbe, ki jih je spisal sam regulator, to je Banka Slovenije.

pod drobnogledom kriminalistov zaradi utemeljenega suma zlorabe položaja in povzročitve za več kot deset milijonov evrov premoženjske škode zaradi posojila družbi BPT, s katerim je ta financirala nakup 4,8 odstotka delnic Abanke Vipa. Po več letih preiskovanja in zaslišanju osumljenih je tožilstvo po naših informacijah te dni odstopilo od pregona. Prav ta uprava je tudi edina bančna uprava, ki si je upala pritožiti se nad izračunom potencialnega kapitalskega primanjkljaja, ki naj bi presegal tristo milijonov evrov, Gorenjska banka pa je bila nato dejansko dokapitalizirana za nekaj več kot deset milijonov. Druga zgodba, ki je tik pred tem, da roma v pozabo, je povezana z NLB in posojilom, ki ga je ta banka leta 2009 odobrila Simoni Dimic, šefinji kabineta tedanjega predsednika vlade Boruta Pahorja, in njenemu priletnemu očetu za nakup in obnovo hiše v vrednosti 350.000 evrov. V tem medijsko razpitem primeru so bili pred letom dni trije nekdanji člani uprave banke obtoženi (nepravnomnočno) oproščeni. V petek bo ta primer »neustreznega bančništva« obravnavalo še višje sodišče.

Tretja, zdi se, da precej bizarna zgodba, je povezana z izredno odpovedjo šefu gorenjske podružnice NLB. Proti njemu je bila vložena ovadba, čez nekaj mesecev se izredna odpoved, sledila so večletna sodna premetavanja, ki so se končala s tem, da mora banka svojega zaposlenega vzeti nazaj v službo. In mu povrniti netzplačane plače ter vse pripadajoče obresti.

Četrty primer relativnosti je lahko tudi primer NKBM. Višje sodišče je v tožbi zoper nekdanjo upravo, ki jo je vodil Matjaž Kovačič, odločilo, da ta ni odgovorna za podeljevanje posojil po nestrokovnih kriterijih. Člani uprave so posojila podeljevali kot člani kreditnega odbora, in ne kot člani uprave.

Zdjaj smo bogatejši za spoznanje, da slaba praksa ni nujno kaznivo dejanje. Pa še, kot je včeraj na seji parlamentarne preiskovalne komisije dejal nekdanji prvi človek NLB Marjan Kramar: bila je pač še ena kriza, kot jih je bilo že veliko. In jih tudi veliko še bo. Vsi našti primeri potrjujejo tudi teorijo, da je resnično vse relativno.

Šesterica in »razbijač«

Če je kdo po prvih stotih dneh Donalda Trumpa v Beli hiši še upal, da so bile v kampanji izrečene besede namenjene zgolj »jeznim« volivcem, ki jih je potreboval za zmago, in da se bo kot predsednik »obrusil«, je to upanje zdaj pokopano. Da Trumpa ne bo preprosto »udomačiti«, ker ne gre le za zaleto »zunanje politično neizkušeno«, nego za preveč, preveč ego in neotesanost«, ki »brizgajo« iz vseh njegovih tvitov, so že marca po obisku kanclerke Angele Merkel v Washingtonu kazale prve resnejše politične analize. Merklova se je namreč domov vrnila kar precej zaskrbljena. In to nikakor ne le zaradi »bad, bad Germans«, ki »zlorabljajo EU« in v ZDA prodajo »veliko, veliko« preveč avtomobilov. Neprimerno bolj skrb vzbujajoče so bile ugovoritve, da predsednik, ki se je v Belo hišo zrinil z nacionalistično inspiriranimi idejami o »Ameriki najprej« in s populizmom vsičnimi »razlagami«, kako da so ZDA pravzaprav žrtve svetovne politike, za katero (tako kot za Nato) plačujejo preveč, in svobodne trgovine, zaradi katere imajo doma toliko škode (TTIP, Kitajska ...), v resnici tudi misli, kar govori. In da bo to, ker je pač Trump, brez dlake na jeziku »zelo, zelo jasno« povedal tudi vsem starim čezatlantskim partnerjem, takoj ko jih prvič sreča.

Damijan Slabe
o vrhu G7 v Taormini

V idilični sicilijski Taormini, kjer se je prvič dobil s preostalimi šestimi voditelji G7, se je to tudi zgodilo. Tako kot pred tem v Bruslju na sedežih EU in Nata. Brutalno in brez pardona. Šefi Nemčije, Francije, Velike Britanije, Italije, Kanade in Japonske niti pri enem izmed svetovnih problemov predsednika niso zmogli premakniti niti za centimeter. Trump je tako v samo treh dneh s svojimi pretiranimi zahtevami najprej ignoriral evropske partnerje v Natu, na vrhu G7 pa si preprosto ni pustil dopovedati, da klimatske spremembe niso izmišljotina, svobodna trgovina pa ne nepremičninarski boj za monopol. Relativiziral in obšel je celo probleme z migracijami, ki jih je prav tako skušal obrniti zgolj v svojo politični prid.

Trump vso svojo konfliktnost, s katero je zmagal, že prenaša tudi na svet.

Rezultat vrha G7 je zato porazen. Merklovi in novemu francoskemu predsedniku Emmanuelu Macronu je šele z igranjem na Trumpov ego, češ da svet ne bo kos segreganju, če ga ne bo vodila Amerika, uspelo doseči, da Trump pariškega dogovora ni torpediral že v Taormini, ampak si je vzel teden dni časa za premislek. Kar je zelo bedna tolažba po vrhu, ki je v celoti izvenel kot šesterica proti ameriški »razbijaču«.

Besede nemške kanclerke, da so »minili časi, ko smo se lahko zanesli drug na drugega«, in da »moramo Evropejci zdaj resnično vzeti usodo v svoje roke«, so zelo pomembne. In politično težke. Spominjajo na to, da zahodni svet, ki je z napadom na dvojkra nekoč simbolično doživel svoj varnostni 11. september, zdaj doživlja še političnega. Le da samouki pilot, ki nevarno pilotira letalo proti vsem simbolom zahodne povojne svetovne ureditve, tokrat ni tuji terorist, ampak vase in v svoj prav zagledani ameriški predsednik. Ze v začetku julija bo v Hamburgu vrh G20, ki ga bo gostila kanclerka Merklova. Si kdo res misli, da vzpenjajoča se Kitajska, ki vse bolj prisega na okolje, svobodno trgovino in svetovni red, katerega prvi varuh so bile dolga desetletja prav ZDA, ne bo poskušala izkoristiti priložnosti in da bodo tudi vsi drugi svetovni igralci, če se v Washingtonu ne bo nič spremenilo, samo gledali, kako se vse podira?

PISMA BRALCEV IN ODMEVI PISMA@DELO.SI

Drugačna – lepša zgodba o zdravstvu

Kar naprej poslušam in berem o aferah v zdravstvu, o vzvišenem obnašanju zdravnikov do bolnikov in medicinskih sester, o nestrokovnem zdravljenju, da nekateri zdravniki ne komunicirajo med seboj, morda tudi zato, ker nočejo posredovati svojega znanja, ljudje pa umirajo, tudi otroci. Svoji jih tožijo, a to je boj z mlino na veter – zdravniški klan je premočan. Žalostno!

Zato vam posredujem drugačno – lepšo zgodbo. V Zdravstvenem domu Polje delata dr. Marija Šlajpah – osebna zdravnica moje mame, in njena medicinska sestra Špela Mohorko. Mama je vrsto let bolehalo za srčnim in pljučnim popuščanjem. Pred kratkim je umrla, srce ji je omagalo. Bila je v 93. letu. Pogosto sva prihajala na preglede, saj je težko dihalo. Obe sta naju vedno prijazno sprejeli, čutili sta najino zaskrbljenost ter naju s prijaznimi besedami in dotikom potolažili. Vedno sva dobila ustrezna zdravila in

napotnice za specialiste, če je bilo treba. Poklicali sta tudi domov in vprašali, kako je z mamo, in dali ustrezna navodila. V čakalnici sva z mamo pogosto slišala, kako ji pacienti hvalijo; želeli bi, da bi zdravnica sprejela še njihove svojece, a ne more, saj ima pacientov že tako preveč. Pred kratkim pa sem čakal pred drugo ambulanto, da bi predal izvide za svojo ženo. Ko je prišla mimo mamina zdravnica, se je ozrla po polni čakalnici in vse prijazno pozdravila. Čakajoči smo se spogledali, nismo mogli verjeti, saj takšne pozornosti nismo vajeni. Kam gre ta svet? Kje so čustvena inteligenca, empatija in človeške vrednote?

Hvala vama, dr. Šlajpahova in sestra Špela, za vso pomoč in srčnost. Naj se dober glas sliši v deveto vas!
BOJAN REPŠE
Novo Polje, c. XVI, št. 24, Ljubljana

Polomljen stol za 500 evrov
V Delu je bila 8. maja v prispevku Gospodinjstva bi veliko prihranila, če bi gledala v števece novinarja

Boruta Tavčarja v debelem tisku izpostavljena trditve: »Pred 20 leti so stoli Nika Kralja ležali na odpadnih, danes je polomljen vreden 500 evrov.« Trditvi sta debeli izmišljotini. Pred dvajsetimi leti Kraljevih stolov nisem nikoli videl na odpadnih, vsaj uporabnih ne. Koliko resnice je v drugi trditvi, da danes cena za polomljen stol priznanega oblikovalca dosega 500 evrov, pa nam povedo oglasi na bolha.com. Ponudba najbolj znanih Kraljevih stolov Rex in Lupina je številna, njihove cene pa se gibljejo med 30 in 100 evri. Strinjam se, da je oblikovanje pomembno, vendar je vsaj toliko pomembna tudi resnica. Vesel bi bil, če bi svojih 14 rexov lahko prodal po 500 evrov ali več, pa nobeden izmed njih ni polomljen. Zanje bi, po novinarjevem mnenju, lahko dobil pravo premoženje ...
BRANIMIR KOŠTRIČ
Na klanec 8, Vrhnika

Sodstvo ne več oblastna veja
Napake, ki jih zagreši sodstvo, potem pa zanje ne odgovarja niti

moralno, kaj šele odškodninsko, narekujejo odločitve ljudstva, da sodstvo priključimo pod izvršno vejo oblasti. Neposredno na to napotuje pojasnilo Palatina, da so za 360 evrov dolga prodali hišo (Slovenske novice, 12. 5.). Za 124 evrov dolga so tudi prodali hišo (Pisma bralcev, Brede Brinkmann, 22. 5.). Njihove napake plačuje narod (že omenjen primer Vaskrič) ali pa nastrada z dodatnimi stroški (izgubljene oporoke: najmanj, kar je, sodstvo ne bi smelo zahtevati nobenih pristojbin za obravnavo pritožb). Koliko pa je zgrešenih, lahko celo koruptivnih primerov, ki sploh ne pridejo v javnost!

Notranja kontrola: to so pravilnice, še bolj za lase prilečene kot tista o Božičku in njegovih jelenčkih. Še najbolj podpoprečno inteligentni osebi je jasno, da vrana vrani ne izključe oči. Pa vendar so vsi naši snovalci pravne ureditve države toliko bedasti (ali pa čisto po otročje naivni), da to resnico spregledujejo. Tako določajo kot pravno zvečičavno,

da naj o sodnih napakah presojojo sodniki, o retorijevih amoralnih dejanjih njegovih »solmoštri«, o zdravniških šlamastikah zdravniški. Pravniki na vseh ravneh: kaj še nikoli niste slišali za koncept, da je edina merodajna presoja kakovosti storitve lahko le tista, ki jo dajo uporabniki storitev? Saj proizvajalcem tudi daje zaključno oceno trg. Ali v storitvenih dejavnostih trga ne priznavate? Ali ti ljudje hodijo v službo, ne da bi vedeli, čemu sploh delajo tisto, kar delajo? In zato hodijo samo zaradi plače.

Pravni sistem, kakor ga v svoji ozkoglednosti vi razumete, je vir vedno večjega neznanja in vedno manjše odgovornosti raznih uslužbenk/cev (saj je vse napisano). Hkrati pa je tudi vir razraščanja birokracije, ki si v navalu svoje ozkoglednosti ustvarjalnosti izmišlja množico predpisov, obrazcev ..., da bi opravičili svojo zaposlitev. V svoji ozkosti pa pravniki in »prfoksi« pravne fakultete tega sledstva niste sposobni uvideti.
UROŠ BLATNIK
Bilečanska 5, Ljubljana